

Kvalitetsrapport för läsåret 2021/2022

Gymnasie- och gymnasiesärskolan

*Från reaktiv till proaktiv
Från summativ till formativ
Från operativ till strategisk*

GYMNASIESKOLA	3
1. Sammanfattande analys	3
2. Prioriterade utvecklingsområden 2022/2023	7
3. Fördjupad analys	9
a. Strukturkvalitet - förutsättningar för verksamheten	9
b. Individkvalitet - elevernas förutsättningar och måluppfyllelse	10
<i>i. Normer och värden</i>	10
Frånvaro	11
<i>ii. Kunskaper</i>	12
Genomströmning	12
Ämnen som krävs för examen	14
Avhopp och förlängd studiegång	16
Betyg över tid på nationella program med fokus på årskurs 1-elever	19
Elever i årskurs 1 på nationella program	19
<i>iii. Introduktionsprogrammen</i>	26
Närvaro och avhopp	26
Ämnesresultat	26
Genomströmning - mentors bedömning av den individuella studieplanen (ISP)	27
c. Processkvalitet - undervisningens organisering och genomförande	28
i. Anpassningar och särskilt stöd	28
ii. Elevernas ansvar och inflytande i undervisningen	28
iii. Utbildningsval - arbete och samhällsliv	29
GYMNASIESÄRSKOLA	30
1. Sammanfattande analys	30
2. Prioriterade utvecklingsområden 2022/2023	30
3. Strukturkvalitet - förutsättningar för verksamheten	Error! Bookmark not defined.
4. Individkvalitet - nationella mål	32
Trygghet och trivsel	32
Frånvaro och avhopp	32
Kunskaper	33
5. Processkvalitet - undervisningens organisering och genomförande	33
Anpassningar och särskilt stöd	33
Arbetsformer/arbetssätt	33
Arbetsplatsförlagt lärande	33
Elevernas ansvar och inflytande	33
Skolan och omvärlden	34
Bedömning och betyg	34

GYMNASIESKOLA

1. Sammanfattande analys

a. Strukturkvalitet - förutsättningar för verksamheten

Flera av faktorerna på strukturnivå varierar i liten grad över tid. Andelen elever i den kommunala gymnasieskolan fortsätter minska. En målsättning med det gemensamma ställningstagandet är att denna siffra ska öka över tid för att skapa ännu bättre förutsättningar för skolan att arbeta med kvalitet och utveckling. Uppbyggande medel har för verksamhetsområdet minskat vilket talar för att eleverna har bättre förutsättningar att lyckas framöver. Vi ser fortsatt vikten av att medverka till goda kompetensförsörjningsinsatser framöver, som till exempel lärosätenas verksamhetsförlagda utbildningar (VFU) och andra rekryteringsinitiativ.

En stor påverkan på strukturkvaliteten är de ekonomiska förutsättningarna, vilket under pandemin varit tillfälligt goda. Kommande läsår (pluralis) förväntas de ekonomiska förutsättningarna försämrats avsevärt. Dels är det utanförhögande faktorer som världsläget, energikriser och förväntad lågkonjunktur, men också mer verksamhetsnära förändringar som renovering av ventilation med ökade hyror som konsekvens. På grund av dessa faktorer blir det ännu viktigare med den strategiska resursfördelningen och att organisera skolan på ett effektivt sätt. Kravet på innovativa och resurseffektiva lösningar kommer att öka, och analys av verksamhetens kvalitet bör ske i ännu högre grad kopplat till hur resurserna fördelas och används.

b. Individkvalitet - elevernas förutsättningar och måluppfyllelse

Generellt är tryggheten och studieron på gymnasieskolorna mycket god. Den höga frånvaron (>15%) har ökat i verksamhetsområdet som helhet. De tidigare positiva effekterna av fjärr- och distansundervisning har uteblivit under läsåret, och elevers frånvarobeteende har återgått till hur det var innan pandemin. Under läsåret gjordes en revidering av de närvarofrämjande rutinerna, och dessa kommer att behöva implementeras under kommande läsår igen. Sammanställningen av avhopp visar att antalet sjönk rejält, vilket är en positiv indikator för studie- och yrkesvägledning i grundskolan, samt gymnasieskolans förmåga att fånga upp elevers intressen och behov tidigt för att motivera dem att hålla i sin skolgång på det program som de börjat på.

Genomströmningen för Helsingborgs kommunala gymnasieskolor (nämndsmål) har ökat och vi har nu passerat rikssnittet, när vi enligt tidigare års resonemang beräknar värdet med Filbornaskolans elever på fyra år snarare än tre. Vi ser att en ökad andel examen och ett minskat antal avhopp påverkat genomströmningen positivt. Den fördjupade analysen av både positiva och negativa resultat, som förekommer som variation mellan skolorna,

diskuteras ständigt i verksamhetsområdets ledningsgrupp samt löpande i verksamhetsdialoger under läsåret.

Avseende elever i årskurs 1 så har resultaten blivit markant bättre, och andelen elever på både högskoleförberedande program och yrkesprogram med minst ett F har minskat rejält. Precis som för förra året visar kohortstudien att de elever som efter första året har 2 eller fler kurser med betyget F har en hög sannolikhet att inte klara de kommande årskurserna eller att avsluta gymnasieskolan med examen, vilket återigen poängterar vikten av att fortsätta med kontinuerlig kunskapsuppföljning kopplat till tidiga insatser. Samtidigt visar kohortstudien att den negativa trenden går att bryta. När det gäller den ökade måluppfyllelsen kan vi dra slutsatsen att resultaten är bättre än förra året, men att vi samtidigt kommer att fortsätta analysen kommande år för att kunna dra slutsatser om trendbrott.

Den övergripande slutsatsen är att det proaktiva arbete med tidigare insatser som i högre grad präglar verksamheten, alltså att fånga upp och sätta in stöd till elever i tid, är en fortsatt väg mot högre måluppfyllelse, både för elever som är i början av sina gymnasiestudier och de som har avslutat. Närvaron är fortsatt ett mycket viktigt utvecklingsområde. Att skolorna lyckas identifiera, och agera utifrån orsakerna till elevernas frånvaro ses som centralt för att höja närvaron ytterligare, och därmed öka förutsättningarna för högre måluppfyllelse.

c. Processkvalitet - undervisningens organisering och genomförande

När det gäller utveckling av processkvalitet, främst representerat av ledarhandlingar och lärares arbetssätt, så arbetar verksamhetsområdet med långsiktiga mål och strategier. Arbetet med extra anpassningar är ett kontinuerligt och pågående utvecklingsarbete på flera skolor, där arbetet kretsar kring att skapa en gemensam dokumentation samt tydligare koppla anpassningarna till elevens behov. Det finns flera exempel på hur skolor arbetat med att regelbundet sammanställa, visualisera och analysera elevers prestationer. Eleverna tycker inte att lärarna upptäcker när de inte hänger med i undervisningen, och det är en viktig fråga att arbeta vidare med. Eleverna, men även lärarna, bedömer att arbetet på skolan sker främst ämnesvis, och ett fortsatt arbete att motivera till ämnesövergripande arbetssätt kommer att ske.

Den prioriterade gemensamma inriktningen har varit att använda sig av lärandeobservationer för att kunna observera och analysera medarbetarnas processkvalitet. Dock har arbetet med lärandeobservationer påverkats negativt av pandemin, och skolorna aktualiserar det mer igen nu för att hålla i arbetet. Att utvärdera lärares processkvalitet med stöd av lärandeobservationer är ett sätt för skolledare att leda processen. En del av gymnasiets verksamhetsidé är att rektorer ska ges förutsättningar att

vara strategiska med en hög grad av medvetenhet snarare än alltför involverade i operativa frågor, och det kräver en effektiv och strategisk organisering.

Viviane Robinsons ramverk för skolledarskap är fortsatt centrala för att diskutera skolledarens roll. Dessa är *Målsättande och tydliga förväntningar*, *Säkerställa undervisningens kvalitet* och *Leda lärares lärande och utveckling*, samtliga viktiga inom verksamhetsplanering och systematiskt kvalitetsarbetet. Inom det distribuerade ledarskapet har skolorna aktivt arbetat med att involvera personalen ytterligare, inte minst genom att organisera för både drift- och utvecklingsorganisation. Förutom den utökade delaktigheten förväntas arbetet blir mer effektivt och rektor kan prioritera strategiska frågor i sitt uppdrag.

Kommande läsår kommer de kommunala gymnasieskolorna att prioritera en satsning för att öka likvärdigheten. Samtliga lärare kommer att omfattas av satsningen som innehåller dataanalys, erfarenhetsutbyte samt diskussioner kring bedömning.

d. Prioriterade utvecklingsområden 2021/2022 - sammanfattande tillbakablick

a. Gemensamt ställningstagande

- *Fortsätta med de gemensamma informationsinsatserna för att öka elevers valkompetens och minska antalet avhopp.*

De gemensamma informationsinsatserna har fortsatt med samma budskap fast i både nya och gamla kanaler. Målgruppen är presumtiva elever, gymnasieväljare, och för att nå ut med budskapet till dessa är kontinuitet viktigt. Vi kan se en minskad elevrörelse i början av terminen, vilket vi tolkar som att fler elever hamnat rätt från början. En förklaring kan vara en utökad valkompetens men att i en ökad konkurrens kring platserna på gymnasieskolan så ökar benägenheten att stanna på den plats man blivit antagen till. Avhoppet har återigen ökat vilket innebär att frågan är fortsatt viktig att prioriteras.

- *Fortsatt prioriterad profilering av vissa skolor och utbildningar för att öka intresset och förbättra kvaliteten.*

För yrkesprogrammen som helhet ser vi ett ökat intresse i gymnasievalet. Särskilda satsningar på enskilda program i stort behov av elevrekrytering visar inte samma tydliga effekt. Bredare och mer samlade satsningar bör prioriteras i framtiden.

- *Process för att ytterligare avgränsa och spetsa till budskapet kring vad vi som kommunala skolor står för. Denna process involverar ett motivationsarbete med personalen.*

I en process under hela läsåret har rektorsgruppen samt i viss mån skolledardialogen, där biträdande rektorer ingår, arbetat med det gemensamma ställningstagandet. Ett mantra

(#detsjälvklaraförstavalet) för samtliga gymnasieskolor har arbetats fram och mer gemensamma aktiviteter har genomförts, t ex i samband med Rethink Education och en gemensam sommaravslutning för all personal. Arbetet med att konkretisera mantrat fortsätter kommande läsår. Målgruppen för denna strategi är främst personal på områdets skolor.

b. Pedagogiskt ledarskap

- *Fortsatt utveckling av ledarskap i klassrummet samt lärandeobservationer med syfte att säkerställa undervisningens kvalitet. Aggregera och systematisera resultatet från analyserna.*

Denna del är fortsatt eftersatt, som en konsekvens av att pandemin fanns kvar under läsåret en bra bit in på vårterminen. Skolornas rapporter pekar på en fortsatt ambition att genomföra lärandeobservationer som en ett led att säkerställa god undervisning.

- *Följa upp den lokala organiseringens effekter, med stöd av de utbildningar som genomförs med lärare och skolledare.*

På samtliga skolor pekar analysen på att organiseringen lett till att fler är involverade och engagerade i skolans utvecklingsarbete. Med fördjupade pedagogiska diskussioner samt tydligare mandat och ansvar finns det goda förutsättningar för att uppnå ännu bättre processkvalitet framöver.

- *Verksamhetsområdet kommer att fortsätta diskussionen kring hållbarhet som en del av rektors ledarhandlingar.*

Under läsåret har ett samarbete med *Future Minds* inletts. Skolorna har tidigare arbetat med konceptet *We change* och *Future Minds* är en vidareutveckling av det. Under kommande läsår kommer en pilot att genomföras med Tycho Braheskolan. Genom att öka sin förtrogenhet med läroplanen för gymnasiet och aktivt arbeta med dess olika delar kan den sociala hållbarheten förstärkas. De globala målen är levande i skolorna, främst representerat av mål 4, *God undervisning för alla*, samt att det finns flera aktiviteter som möter andra globala mål kring jämställdhet, hälsa och hållbar konsumtion. Med stöd av Skolverkets satsningar så kan hållbarhetsarbetet stärkas ytterligare.

c. Systematiskt kvalitetsarbete

- *Närvaro - prioritet på Olympiaskolan, Rönnowska skolan samt Introduktionsprogrammen som helhet. Fördjupning inom utredning av frånvaroorsaker samt utredning av behov av särskilt stöd.*

Språkutvecklingsprojektet på Olympiaskolan har haft mycket goda effekter på elevernas närvaro i skolan. Detta projekt behöver studeras grundligt av samtliga gymnasieskolor för att få inspiration till arbetet på den egna skolan. Stödstrukturerna kring frånvaro och

särskilt stöd har förstärkts. Nämndsmålet är högaktuellt för hela verksamhetsområdet då vi på helheten inte kan se en positiv trend.

- *Fördjupa arbetet med lokalt framtagna modell för att beräkna och analysera genomströmning på introduktionsprogram. Målsättningen är att fler ska övergå till nationella program alternativt annan sysselsättning.*

Processen med introduktionsprogrammen har bland annat innehållit en kartläggning samt diskussion kring relevanta nyckeltal, för att lättare kunna definiera genomströmningen. Vi har idag en mycket bättre översikt kring elevers måluppfyllelse på IM, men den behöver kompletteras ytterligare med skolornas redogörelser för hur det går för eleverna. En viktig nyhet är målsättande inom ramen för elevens individuella studieplan där mentor gör samlad bedömning. Denna bedömning används sedan för att på gruppnivå belysa hur hög måluppfyllelsen är. Vi kan därmed jämföra skolors resultat över tid samt resultat mellan skolor. Kompletterat med data för hur många satta betyg som är godkända eller bättre så kan vi få en mer precis bild av genomströmningen. Kommande läsår genomförs satsningar för att förbättra målsättandet i den individuella studieplanen ytterligare.

- *Fokus på tidiga insatser genom kontinuerlig analys av verksamheten med koppling till ledning och stimulans, extra anpassningar samt särskilt stöd.*

Det finns en variant av kontinuerlig uppföljning på samtliga skolor. Det finns dokumentstöd för extra anpassningar och det finns möjlighet till statistisk utvärdering av åtgärdsprogram. Utbildningsinsatser och erfarenhetsutbyte kring kontinuerlig uppföljning samt ledning och stimulans, extra anpassningar samt särskilt stöd för både skolledare och lärare har genomförts. Den ökade kompetenser förväntas leda till ett mer systematiskt arbete för att fånga eleverna tidigt och utforma undervisningen därefter.

- *Datadriven analys av genomströmning som styr skolutvecklingsinsatser. Insatserna förväntas leda till ökad likvärdighet i skolornas arbete med bedömning och betygsättning.*

Denna del är pausad tills vidare, men erfarenheter från motsvarande arbete i grundskolan borde kunna användas för att initiera och tillämpa datadriven skolutveckling på gymnasiet i ett högre tempo framöver.

2. Prioriterade utvecklingsområden 2022/2023

Den sammanvägda analysen av skolornas kvalitetsrapporter, verksamhetsdialoger samt medarbetarsamtal visar att följande områden är gemensamma utvecklingsområden för verksamhetsområdet. Listan kompletteras med den konkreta inriktning som avses för varje område.

a. Gemensamma ställningstagandet

- Process för att ytterligare avgränsa och spetsa till budskapet kring vad vi som kommunala skolor står för. Denna process involverar ett motivationsarbete med personalen. Rektorsgruppen har avgränsat till att praktiskt arbeta med gemensamma målområden, definiera ett gemensamt bemötande samt fastställa en god undervisningspraktik.
- Kampanjarbetet med gymnasieväljare som målgrupp fortsätter i samarbete med avdelningen för Kommunikation och marknad, med målet att fler ska välja de kommunala gymnasieskolorna i första hand.

b. Pedagogiskt ledarskap

- Likvärdighetsprocessen är den viktigaste frågan utifrån pedagogisk utveckling där både god undervisning och likvärdig bedömning kommer att vara i fokus. Samtliga skolledare och lärare kommer att medverka i processen med start vårterminen 2023. Syften med denna process är:

Elevperspektiv - individkvalitet

Likvärdig skola - om man läser samma kurs/ämne så ska det inte spela någon roll för bedömningen vilken skola man går på eller vilken lärare man har.

Lärarperspektiv - processkvalitet

Professionalisera och auktorisera läraruppdraget - att säkerställa en rättssäker bedömning bland annat genom att använda samma begrepp.

Skolperspektiv - strukturkvalitet

“Added value” - gymnasiets resultat är starkt beroende av grundskolans måluppfyllelse - hur kan vi lyfta resultaten ytterligare? Vi ska göra skillnad för eleven.

- Följa upp den lokala organiseringens effekter, med stöd av de utbildningar som genomförs med lärare och skolledare. Denna är fortfarande aktuell, men bör enbart prioriteras i mån av tid.
- Hållbarhetsarbetet kommer främst att ha en ekonomisk inriktning kommande läsår, då fördelning av resurser ser ut att förändras drastiskt.
- Med anledning av demografiska förändringar samt renoveringsprojekt där flera skolor är inblandade kommer en del av rektorsgruppens gemensamma arbete kretsa kring dessa frågor.

c. Systematiskt kvalitetsarbete

- Närvaro - fokus på utredningsarbete och insatser som visar på ökad närvaro.

- Fokus på tidiga insatser genom kontinuerlig analys av verksamheten med koppling till ledning och stimulans, extra anpassningar samt särskilt stöd.

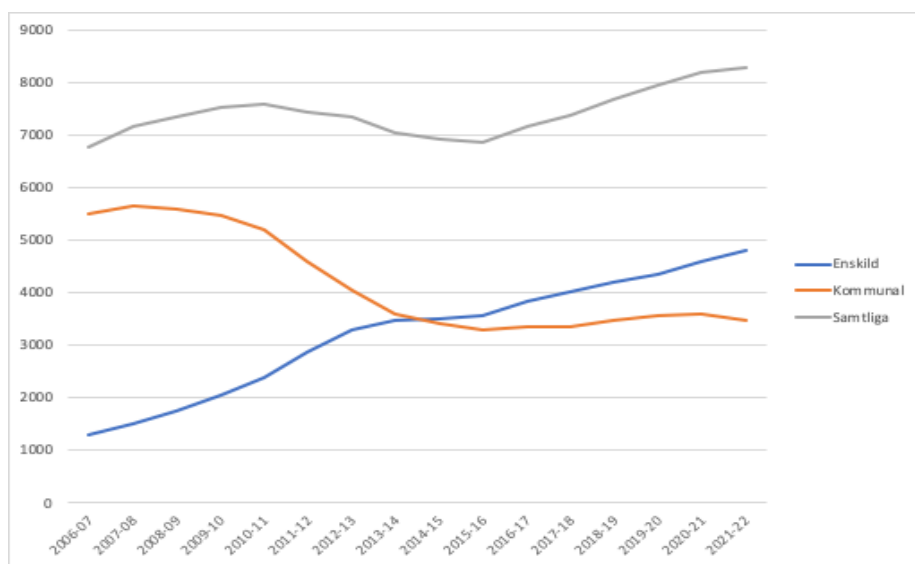
3. Fördjupad analys

a. Strukturkvalitet - förutsättningar för verksamheten

i. Elevunderlag

Detta avsnitt syftar till att ge en övergripande bild av förutsättningarna för gymnasieskolan i staden. Fördelningen mellan kommunala och fristående verksamheter inom gymnasieskolan förändrats i takt med att fristående verksamheter ökat både i antal och i programutbud. Läsåret 21/22 gick ca 41% i kommunala skolor, vilket är något lägre än tidigare läsår. Framöver syftar arbetet med det gemensamma ställningstagandet att de kommunala skolorna ska bli mer attraktiva för skolväljande elever kommande år.

Av det totala antalet elever på de kommunala gymnasieskolorna gick 56% högskoleförberedande, 28% på yrkesprogram samt 16% på introduktionsprogram (IM). När det gäller kommande gymnasieval är det önskvärt att fler elever söker yrkesprogram samt att vi genom ökade behörighetssiffror från grundskolan ser att andelen elever på introduktionsprogram minskar. Genom att öka genomströmningen på IM hoppas vi att andelen elever som går nationellt program ökar framöver. Vi kunde se ett mindre trendbrott i sökbilden under våren 2022, där yrkesprogrammen har ett större antal förstahandssökanden än tidigare. Vi bedömer att positiva informationsinsatser haft en effekt på elevernas intresse för yrkesprogram.

Figur 1. Elevvolymutvecklingen inom gymnasieskolan, 2004/05-2021/22, Helsingborg

Avseende faktorer som utbildningsbakgrund och utländsk bakgrund kan vi se att dessa förändras med små variationer över tid de senaste fem läsåren. Läsåret 20/21 hade 39% (40% 2020/2021) av eleverna på kommunala gymnasieskolorna utländsk bakgrund och 49% (46% 2020/2021) föräldrar med högskoleutbildning. Dessa faktorer som påverkar elevers måluppfyllelse i hög grad har påverkats i positiv riktning, samtidigt som *Uppbyggande medel* för verksamhetsområdet minskade under 2022. Elever på fristående skolor är här i lägre grad, men ökande, utländsk bakgrund, 34% (32% 2020/2021), och i högre grad föräldrar med högskoleutbildning 58% (56% 2020/2021). Det gör att villkoren att lyckas med elevernas måluppfyllelse ser lite olika ut, vilket också betonar vikten av det kompensatoriska uppdraget.

ii. Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare

Denna del visar små variationer över åren, vilket talar för att föregående års analys fortfarande är relevant. För lärartätheten ligger Helsingborgs kommunala gymnasieskolor på rikssnittet, 11,5 elever per lärare. Jämfört med de fristående skolorna i staden har de kommunala skolorna haft både högre andel lärare med pedagogisk högskoleexamen, 78% jämfört med 74%, samt en påtagligt högre lärartäthet, där de fristående skolorna har 16,3 elever per lärare.

Det finns en del lärarkompetenser som är svårare att rekrytera och en del ämnen går att peka ut. Det är främst lärare inom naturvetenskapliga ämnen, matematik, teknik samt ekonomi. Dessutom är det svårt att rekrytera specialpedagoger, särskilt inom särskolan. Vi kan nu börja se att den omfattande VFU-handledarutbildningen som skolorna genomförde under läsåret 2021/2022 har ökat antalet mottagna lärarstudenter. Dessutom, genom ett nytt uppdrag i huvudmannens verksamhetsplan förstärks arbetet med den strategiska kompetensförsörjningen ytterligare och insatser kan samordnas i högre grad.

b. Individkvalitet - elevernas förutsättningar och måluppfyllelse

i. Normer och värden

Trygghet, trivsel och studiero

Under läsåret 21/22 ingick inte läroplansområdet *Normer och värden* i enkätundersökningen Skoltempen, eftersom vissa läroplansområden enbart återkommer vart tredje år. För årets analys användas därmed Skolinspektionens skolenkät som genomfördes för gymnasiets årskurs 2-elever i februari 2022. Generellt svarar pojkar mer positivt kring alla frågeområden. Frågor kring *trygghet* inklusive interaktioner med andra elever och lärare har hög andel positiva svar med index 8,8 (rikssnitt 8,7), där skolorna varierar mellan 8,4 och 9,3. När det gäller *studiero* och *förhindra kränkningar* är index lägre motsvarande 6,3, vilket är samma nivå som rikssnittet. För studiero varierar skolorna

mellan 5,7 och 7,3, och det blir fortsatt viktigt att utvärdera ledarskapet i klassrummet. Inom förhindra kränkningar ser vi samma variation, och en fråga att särskilt adressera är "Tycker du att de vuxna i skolan har koll på vad som händer på rasterna?", där index varierar från 4,9 till 7,0 med ett medelvärde på 5,4.

Under läsåret hade gymnasieskolorna totalt 25 (20 för 2020/2021, 19 för 2019/2020, 25 för 2018/2019 respektive 23 2017/2018) anmälningar i Stella (LISA), kring kränkningar och trakasserier, vilket bedöms vara en fortsatt låg siffra. Verksamhetsområdet hade inga anmälningar 21/22 till Skolinspektionen gällande kränkande behandling. Motsvarande siffra för 2020/2021 var också 0, 2019/2020 var 2 stycken samt 2018/2019 8 stycken, och vi kan konstatera att det låga antalet stabiliserats.

Den nyetablerade definitionen av studiero där elever genom undervisningen fokuserar på lärandet och att störande inslag minimeras bör särskilt beaktas i kommande analyser och utvecklingsarbete. Det avser såväl ledarskapet i klassrummet som det närvarofrämjande arbetet.

Frånvaro

Strukturen för det närvarofrämjande arbetet med koppling till rutiner för särskilt stöd är implementerad. Fokus för skolorna är att följa upp rutinföljsamheten så att de olika funktionerna gör vad som förväntas enligt rutinerna. Området är mycket tydligt prioriterat för samtliga skolor. I rapporten fokuseras analysen på den höga frånvaron för att bättre svara an mot barn- och utbildningsnämndens mål.

Tabell 1. Andelar elever inom respektive frånvaronivå

Frånvaronivå (%)	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22
0-5	22%	20%	20%	24%	22%	16%
5-10	24%	22%	23%	25%	25%	23%
10-15	19%	18%	18%	18%	17%	20%
15+	35%	40%	38%	34%	37%	41%

Den höga frånvaron (>15%) är fortsatt hög, där gruppen utgörs av 41% av samtliga elever. Den positiva effekten av fjärrundervisning har mattats ytterligare. Under läsåret kunde vi se en mindre återgång till skolan när de sista restriktionerna kring pandemin släpptes.

Skolorna varierar när det gäller den höga frånvaron, och skolorna med högst frånvaro har prioriterats i samarbetet med närvaropedagogerna.

Vid en jämförelse av de olika programtyperna blir det tydligt att Introduktionsprogrammen (IM) sticker ut negativt, där 56% av samtliga elever har en frånvaro motsvarande 15% eller högre. Arbetet med de individuella studieplanerna har systematiserats men den gemensamma tillämpningen behöver förstärkas ytterligare. Ett mycket positivt genomslag har Språkutvecklingsprojektet på Olympiaskolan fått, där den höga frånvaron minskat från 40% till 24% under ett läsår. Erfarenheter från detta utvecklingsarbete bör spridas för att inspirera andra till liknande insatser. För yrkesprogram är motsvarande siffra 46%, och arbetet fortsätter att vara prioriterat eftersom trendbrottet är tydligt negativt. Det är fortsatt högst närvaro i yrkeskurser, vilket delvis kan förklaras med intresse och motivation är viktiga faktorer för närvaro. För högskoleförberedande program är den höga frånvaron 32%, det vill säga lägre än för IM och yrkesprogram men ökande jämfört med tidigare år. Det verkar vara ett allmänt mönster, oavsett programtyp, att frånvaron på gymnasiet ökar. Det är svårare att finna mönster för högskoleförberedande program, men det verkar finnas en koppling mellan programmets sökbild och närvaro. Gymnasieprogram som är mer attraktiva, med flera sökanden per plats, har högre närvaro när eleverna påbörjat sin utbildning.

Den höga frånvaron ökar över årskurserna i gymnasiet. Under 20/21 så var den höga frånvaron för elever i årskurs 1 37%, för årskurs 2-elever 39% samt för årskurs 3-elever var den 47%. Det sker alltså en markant ökning för årskurs 3-elever, men samtliga årskurser har också ökat jämfört med tidigare år. Den allmänna ökningen kan inte sägas vara beroende av årskurs, utan närmast förstärker uppfattningen att problemet är allmänt. En delförklaring för de högskoleförberedande programmen är att eleverna väljer att studera hemma för att förbereda sig till större prov och därmed anmäler sig frånvarande. För att denna strategi ska vara lyckad för elevens måluppfyllelse krävs att proven har stor betydelse för den slutliga bedömningen. Om proven har alltför stor betydelse är något som skolorna bör analysera vidare, vilket kommer att göras inom ramen för arbetet med likvärdig bedömning som inleds vårterminen 2023.

ii. Kunskaper

Genomströmning

Med stöd av nämndens mål kring ökad genomströmning har analysen av gymnasiets verksamhet gradvis övergått till att handla om genomströmning än andel elever med examen. Genomströmningen är ett komplext mått som i större utsträckning tar hänsyn till faktorer som påverkar elevens progression, som till exempel avhopp. Avhopp, som ju inte är en önskvärd konsekvens för eleven, gör att andel elever med examen ökar. Därmed har

vi de senaste åren dragit slutsatsen att andel examen inte är lika relevant att analysera som ett kvalitetsmått som exempelvis genomströmning.

Tabell 2. Genomströmning nationella program Helsingborg och riket (Skolverkets officiella statistik)

Startläsår	13/14	14/15	15/16	16/17*	17/18*	18/19*
Helsingborg - med Filborna 3 år	67,9	71,5	67,5	66,2	65,7	70,8
Helsingborg - med Filborna 4 år	72,4	75,8	75,0	77,3	79,2	-
Riket - kommunala huvudmän 3 år	75	76,2	77,1	77,6	78,7	79,8

*2021 ändrade Skolverket redovisningsprinciper för elever med startläsår 2016 eller senare. Nu ingår inte längre International Baccalaureate i redovisningen.

Tabell 2 visar hur många elever som påbörjade sin utbildning i årskurs 1 givet läsår som har tagit examen inom tre år, vilket innebär att avhopp är inräknade. Med tanke på att en stor del av eleverna på Filbornaskolan går fyra år (idrottselever) så är det mest relevant att räkna in denna vid jämförelser med riket. Det gör samtidigt att vi har en eftersläpning i resultatjämförelsen, men utvecklingsinsatser är vanligen långsiktiga och kräver tid för att kunna analyseras. Under mandatperioden har den siffra gradvis ökat och utvecklingsinsatser med resultatfokus samt insatser för att tidigare möta elevers behov, exempelvis genom att relevanta extra anpassningar sätts in i rätt tid därmed verkar ha haft en positiv effekt.

Tabell 3. Genomströmning högskoleförberedande program per skola (eget beräknat värde)

Startläsår	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20
Filbornaskolan	64%	71%	82%	79%	78%	65%	46%*
Nicolaiskolan	66%	77%	72%	78%	69%	77%	67%
Olympiaskolan	60%	66%	53%	58%	47%	46%	54%
Tycho Braheskolan	57%	78%	74%	71%	75%	77%	71%
TOTALT	61%	71%	67%	69%	67%	63%*	64%

*Filbornaskolan redovisas på tre år, trots att flertalet av eleverna som startade 18/19 inte avslutar sina gymnasiestudier förrän 2022.

Tabell 4. Genomströmning yrkesprogram per skola (eget beräknat värde)

Startläsåår	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20
Filbornaskolan	38%	41%	35%	39%	57%	41%	56%*
Hbg lärlingsgymnasium	--	--	--	--	42%	56%	62%
Nicolaiskolan	76%	73%	74%	78%	68%	77%	66%
Rönnowska skolan	66%	68%	66%	68%	66%	70%	66%
Tycho Braheskolan	40%	50%	71%	56%	54%	41%	57%**
TOTALT	60%	63%	62%	64%	61%	62%*	62%

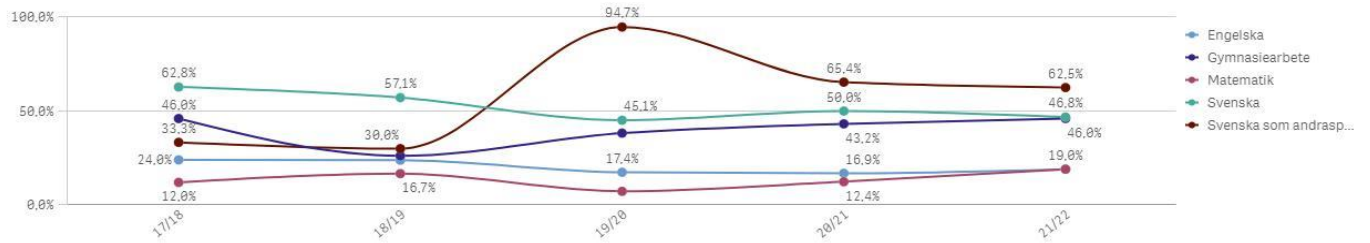
*Filbornaskolan redovisas på tre år, trots att några av eleverna som startade 19/20 inte avslutar sina gymnasiestudier förrän 2022. ** Dessa elever avslutade sina gymnasiestudier på Rönnowska skolan, eftersom programmet flyttat dit under perioden.

Som tabell 3 och 4 visar, så är det ingen större variation över tid när det gäller den egna beräknade genomströmningen. Det är tydligt att samtliga skolor kan förbättra genomströmningen över tid, och det är särskilt relevant för Olympiaskolans högskoleförberedande program samt yrkesprogram på Filbornaskolan och Lärlingsgymnasiet. De egna beräknade värdena blir lägre efter de inte innehåller elever som bytt till fristående skolor och tagit examen inom tre år. Dessa elever är inkluderade i Skolverkets statistik, vilket kan göra att de officiella siffrorna blir missvisande. I analysen är det relevant att ta med både så länge man har koll på skillnaden mellan de båda indikatorerna. Det yrkesprogram som varit förlagt till Tycho Braheskolan har flyttat till Rönnowska skolan, och det verkar som att flytten till en skola med ett tydligare yrkessammanhang kan påverka måluppfyllelsen positivt. Denna analys kommer att genomföras återkommande för att se om den positiva effekten håller i sig.

Ämnen som krävs för examen

Varje programtyp har ett visst antal kurser som eleven måste klara för att kunna få examen. För högskoleförberedande program var det 63 avgångselever (förra läsåret 89) som inte nådde examen, motsvarande siffra för yrkesprogram var 41 (förra läsåret 55). Resultaten som redovisas nedan kretsar kring dessa elever, och inte de som fick gymnasieexamen. En total minskning men samtidigt minskade totala antalet avgångselever. Andelen som klarade examen var dock totalt högre för läsåret 2021/2022. För de 63 eleverna på högskoleförberedande program så kunde vi se att andelen F inte varierade särskilt jämfört med föregående år i de flesta ämnen, förutom matematik som visade på en viss ökning (figur 2). Den professionsutveckling som sker för matematiklärare på grundskolan, skulle därmed kunna vara ett gott komplement även för gymnasiets matematiklärare.

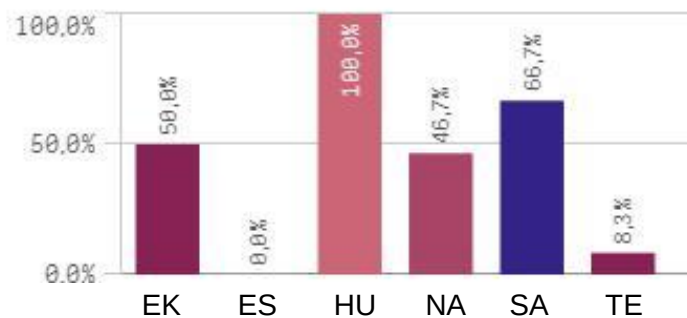
Andel EJ klarade kravkurser per ämne/kurs över tid
Visar genomsnitt för Högskoleförberedande program

Figur 2. Andel av elever med studiebevis som inte klarat kravkurser inom respektive ämne för högskoleförberedande program 2018-2022.

Vid en djupare analys av gymnasiearbetet i de olika programmen kan vi se stora programvisa skillnader (figur 3). Antalet elever på Humanistiska programmet (HU) är så få att enstaka elever ger högt utslag. För Teknikprogrammet (TE) och Estetiska programmet kan (ES) kan vi notera att gymnasiearbetet inte haft samma negativa inverkan på examen som tidigare, medan för elever på Ekonomiprogrammet, det Naturvetenskapliga programmet samt Samhällsvetenskapsprogrammet har det desto större betydelse. Värt att nämna är att Olympiaskolan gjort en översyn av lärares kompetens att handleda gymnasiearbetet och därefter fördelat lärarna annorlunda för att bättre kunna möta elevernas behov av handledning.

Andel EJ klarade kravkurser per ämne/kurs
21/22, visar genomsnitt för Högskoleförberedande program

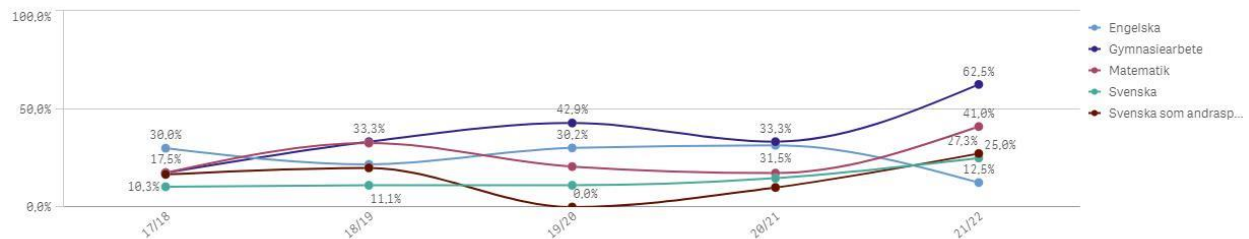

Figur 3. Andel av elever med studiebevis som inte klarat gymnasiearbetet inom respektive program för högskoleförberedande program.

För de 41 eleverna på yrkesprogram så kunde vi se en rejäl minskning av andel F för svenska, en ökning för matematiken samt en kraftig ökning för gymnasiearbetet (figur 4), medan övriga ämnen ökar svagt. Den övergripande slutsatsen är att flera kravkurser i sig förblir en utmaning för eleverna med studiebevis, och att detta bekymmer oftast börjar i årskurs 1, inte minst på grund av eleverna inte har fortsättningskurser på samma sätt som

för de högskoleförberedande programmen. Det gör också att analys på ämnesnivå är att likställa med analys på kursnivå. Eftersom antalet, och även andelen, elever med studiebevis minskar så blir varje elev mer betydelsefull för statistiken. Det innebär att man bör vara försiktig med att dra slutsatser av årliga fluktuationer, men det kan sägas att ökningen av gymnasiearbetets betydelse för examen bör beaktas särskilt (se nedan).

Andel EJ klarade kravkurser per ämne/kurs över tid
Visar genomsnitt för Yrkesprogram

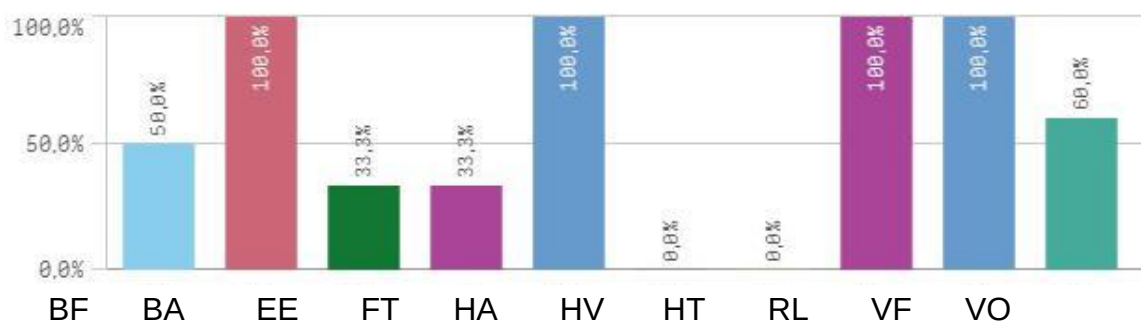

Figur 4. Andel av elever med studiebevis som inte klarat kravkurser inom respektive ämne för yrkesprogram 2018-2022.

Vid en djupare analys av gymnasiearbetet för de olika programmen kan vi se programvisa skillnader (figur 5), men generellt har gymnasiearbetets negativa påverkan på examen ökat. Av siffrorna att döma så är det ett litet antal per program som blir underkända på gymnasiearbetet, men det vore klokt att skolor som domineras av yrkesprogram, det vill säga Lärlingsgymnasiet samt Rönnowska skolan, att arbeta förebyggande och exempelvis initiera gymnasiearbetet tidigare i elevens studieplan.

Andel EJ klarade kravkurser per ämne/kurs

21/22, visar genomsnitt för Yrkesprogram

Figur 5. Andel av elever med studiebevis som inte klarat gymnasiearbetet inom respektive program för yrkesprogram 2018-2022.

Avhopp och förlängd studiegång

Verksamhetsområdet har under några år arbetat med att kategorisera avhopp. Dels för att veta anledningen till avhopp och dels för att kunna analysera resultaten på både skol- och huvudmannanivå. På skolnivå kan statistiken till exempel användas för att analysera

om den undervisning man erbjuder är motiverande och motsvarar de förväntningar en elev har när den börjar ett visst program. På huvudmannanivå kan vi analysera mönster som kan knytas till studie- och yrkesvägledning samt modern arbetslivsorientering. Genom att förstärka elevers valkompetens kan vi undvika felval och därmed förbättra avhoppssstatiken. Det är en framgångsfaktor om elever kan göra rätt val från början.

Totalt har 231 avhopp registrerats under läsåret vilket är en kraftig ökning från föregående läsårs 158 (tabell 5). Det är bekymrande att den största kategorin utgörs av ingen fortsatt skolgång, vilket i praktiken innebär att eleverna inte kommer få en komplett gymnasieutbildning innan de fyller 20, och i så fall i framtiden eventuellt får läsa upp på vuxenutbildningen. samtliga avhoppskategorier ökade under läsåret 21/22, vilket talar för att orsakerna till avhopp är mer generiska och därmed svårare att analysera. Skolornas fokus på tidigare insatser för elever i behov av extra anpassningar och särskilt stöd är en delförklaring, tillsammans med att skolorna lägger större vikt vid avslutningssamtalen där elevernas skäl till skolbyte diskuteras. Genom att förklara konsekvenserna av ett skolbyte, så kan en del elever motiveras att stanna kvar på sin ursprungliga utbildning. Det finns också indikationer på att avsaknad av studiero gör att elever byter skola. Genom ett strategiskt arbete med ledarskapet i klassrummet, kan skolor verka för att minska elevers avhopp.

Tabell 5. Avhopp per skola och typ av avhopp läsåren 2017/2018-2021/2022

Läsår	Typ av avhopp						Totalsumma
	Avhopp - arbete	Avhopp - Ingen fortsatt skolgång	Avhopp - Inrikttningsbyte	Avhopp - Programbyte	Avhopp - Skolbyte	Avhopp - skolbyte och programbyte	
2016-2017					3		3
Filbornaskolan					2		2
Helsingborgs Lärlingsgymnasium					1		1
2017-2018		98	8	15	124		245
Filbornaskolan		21	8	3	16		48
Helsingborgs Lärlingsgymnasium		10			8		18
Nicolaiskolan		5		1	24		30
Olympiaskolan		7			32		39
Rönnowska skolan		41		1	29		71

Tycho Braheskolan		14		10	15	39
2018-2019		87	14	26	68	195
Filbornaskolan		18	8	5	13	44
Filbornaskolan - Särskolan				1	1	2
Helsingborgs Lärlingsgymnasium		3		1	8	12
International School of Helsingborg		3			3	6
Nicolaiskolan		7			13	20
Nicolaiskolans gymnasiesärskola		1				1
Olympiaskolan		2	1	1	12	16
Rönnowska skolan		48	5	8	9	70
Tycho Braheskolan		5		10	9	24
2019-2020		99	8	35	109	251
Filbornaskolan		20	2	4	18	44
Helsingborgs Lärlingsgymnasium		5			13	18
International School of Helsingborg					3	3
Nicolaiskolan		15		5	17	37
Olympiaskolan		5			20	25
Rönnowska skolan		44	3	18	13	78
Tycho Braheskolan		10	3	8	25	46
2020-2021	7	82	1	16	52	158
Filbornaskolan	5	12	1	3	12	33
Helsingborgs Lärlingsgymnasium		1			1	2
Nicolaiskolan		17			15	32

Olympiaskolan		6			10		16
Rönnowska skolan	1	43		12	6		62
Tycho Braheskolan	1	3		1	8		13
2021-2022	19	92	8	21	56	35	231
Filbornaskolan	6	19	2	3	16	14	60
Helsingborgs Lärningsskolas Lärningsskolas	4	4					8
Nicolaaskolan	3	17		2	10	1	33
Olympiaskolan		1			7	4	12
Rönnowska skolan	6	49		14	7	11	87
Tycho Braheskolan		2	6	2	16	5	31
Totalsumma	26	458	39	113	412	35	1083

När det kommer till förlängd studiegång finns det totalt tre elever som fått detta inför läsåret 22/23. Jämfört med förra läsåret är det en minskning från sju elever (27 elever läsåret innan), vilket är en fortsatt glädjande utveckling. Proaktiva insatser har prioriterats för att undvika att elever behöver gå mer än tre år på sin gymnasieutbildning, vilket verkar ha haft effekt. Samtidigt har avhoppet ökat och några av dessa elever hade mest troligt varit föremål för förlängd studiegång.

Betyg över tid på nationella program med fokus på årskurs 1-elever

Elever i årskurs 1 på nationella program

Det sker alltmer analys av årskurs 1-elevernas resultat för att kunna göra något åt problem med eleverna är kvar inom gymnasieskolan. Det är av vikt att fokus ligger på proaktivt arbete, med andra ord att uppmärksamma saker i tid som kan åtgärdas med tidiga insatser. Det kan vara relevant att jämföra treornas resultat över tid, men för att kunna påverka utvecklingen av undervisningen när behoven finns, så väljer vi att prioritera resultaten för årskurs 1-eleverna. Kravkurser är de kurser man måste ha minst E i för att kunna få en examen. De mönster som finns kring kravkurser ovan går att jämföra med måluppfyllelsen. Det finns en korrelation som innebär att de svårigheter som uppstår tidigt under gymnasiestudierna fortsätter att pågå om arbetssättet inte förändrats. Det fokus att kontinuerligt analysera elevernas prestationer som numera är etablerat på skolorna

underlättar att sätta in rätt åtgärder, oavsett om de kategoriseras som ledning och stimulans, extra anpassningar eller särskilt stöd.

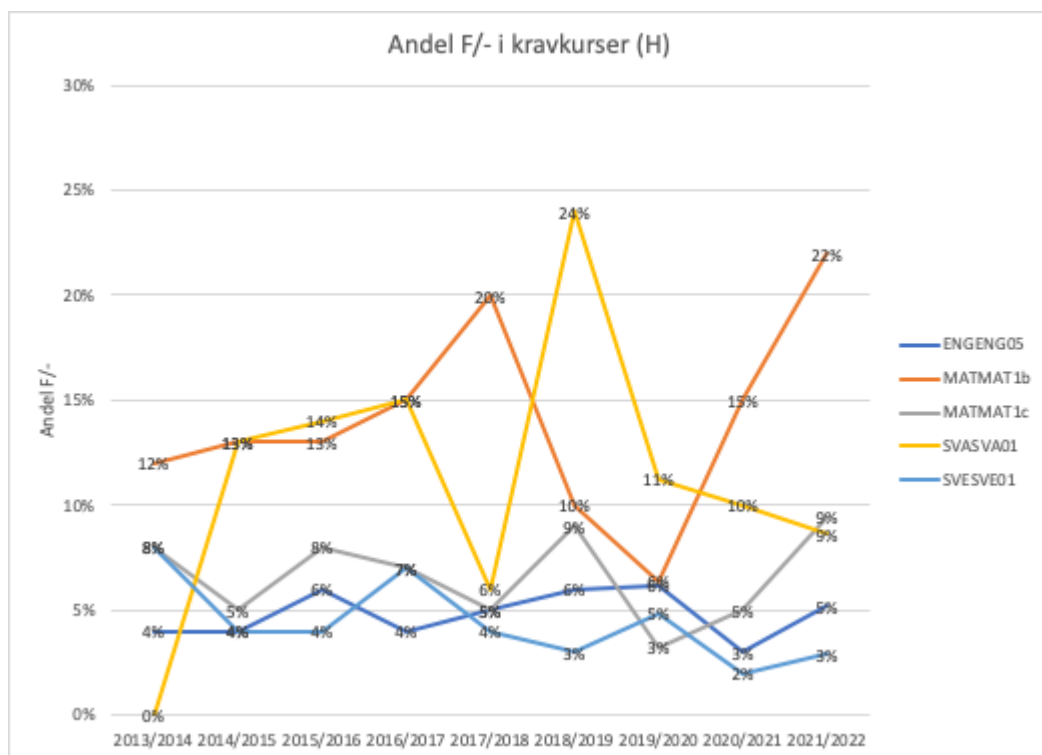
Högskoleförberedande program

Vi kan se en negativ utveckling för årskurs 1-elevers resultat på högskoleförberedande program, där andelen för samtliga kategorier med F har i det närmaste fördubblats i jämförelse med föregående läsår (tabell 6). Det verkar som förra årets mycket goda resultat inte var ett trendbrott, utan fortsatt arbete med tidiga insatser och mer fördjupad analys bör vara i fokus framöver.

Tabell 6. Andel elever i årskurs 1 med antal F/- för högskoleförberedande program

Antal F	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22
0	69%	70%	76%	73%	70%	75%	72%	87%	75%
1-3	27%	26%	18%	22%	26%	20%	21%	11%	21%
4-6	4%	4%	4%	4%	4%	4%	5%	2%	3%
7-9	0%	1%	1%	0%	1%	1%	2%	1%	1%

Vid en analys på kursnivå (figur 6) kan fortsatt konstatera att den negativa trenden för kursen Matematik 1b fortsätter, och andel F stiger igen. En stor andel av de elever som har F i dessa kurser går på Olympiaskolan, vilket ger ytterligare anledning till skolans fokus på måluppfyllelse i sitt systematiska kvalitetsarbete framöver. För övriga kurser kan skillnaden mot föregående läsår sägas vara marginell. Ett fortsatt arbete för att höja resultaten inom Svenska som andraspråk är viktigt, men att matematiken bör prioriteras är en slutsats som stöds av analys av olika typer av data, inte minst den något överraskande ökningen av kursen Matematik 1c i bilden nedan. Denna kurs går elever på Naturvetenskapliga programmet samt Teknikprogrammet, och elever som väljer dessa program förväntas vara såväl intresserade som kunniga i ämnet. Här blir framgent viktigt att analysera betygsresultat i förhållande till resultaten från *Datainsamling Matematik* (mer info nedan).

Figur 6. Andel F/- i kravkurser årskurs 1 - högskoleförberedande program (Uppdaterad)

Genom att jämföra samma elevgrupp över tid så kan man se om de elever som har svårigheter från början fortsätter att ha, samt om skolans åtgärder för att motverka fortsatta svårigheter haft effekt. Det vi tittat på i analysen är att se hur de elever som får olika antal F i årskurs 1 klarar sig i de kommande två årskurserna. Vi kan därmed se om ett missat betyg tidigt under gymnasiestudierna leder till fler missade betyg. Denna analys gör att vi kan se vilka elevgrupper som kräver ytterligare arbete när det gäller tidiga insatser, främst i form av extra anpassningar, för att ny gymnasieexamen. Om antalet F ökar för eleven över tid så har skolans kompensatoriska arbete inte haft förväntad effekt och skolans arbete med kontinuerlig uppföljning av elevers kunskande kopplat till extra anpassningar bör förstärkas.

För högskoleförberedande program har mönstret från läsåret 2019/2020 fortsatt (tabell 7). För en elev som saknar F i årskurs 1 så risken för F i högre årskurser statistiskt låg. För en elev som har 1 F i årskurs 1 så ökar risken att det blir F och det genomsnittliga värdet för denna elevgrupp är att antalet F fördubblas i årskurs 2 men att denna utveckling avstannar i årskurs 3. Det skulle kunna vara resultatet av att skolans aktiva arbete med att motverka F i betyg har haft effekt. Det kan också bero på att elever som har ett större antal F är mer benägna att hoppa av sin utbildning. Denna tolkning stöds av att den genomsnittliga betygspoängen (GBP) ökar i årskurs 3 samt det låga antalet avhopp för elever i gruppen med 0 F för yrkesprogram (tabell 9).

För elever med 2 eller fler F redan i årskurs 1 är risken ännu större, men i en jämförelse med de två senaste läsåren så har det genomsnittliga antalet F minskat från 4,3 via 3,5 till 3,4 under 21/22, vilket är bra. För samtliga grupper betonas vikten av tidiga insatser, men för gruppen med 2 eller fler F är de tidiga insatser i majoriteten av fallen helt avgörande för gymnasieexamen. Utvecklingen går i viss mån att förutspå med hjälp av resultaten från grundskolan, och betydelsen av god överlämning bör betonas även här för att skapa goda förutsättningar för tidiga insatser även på högskoleförberedande program.

Tabell 7. Elevernas progression i högskoleförberedande program från årskurs 1 till årskurs 3 som startade hösten 2019

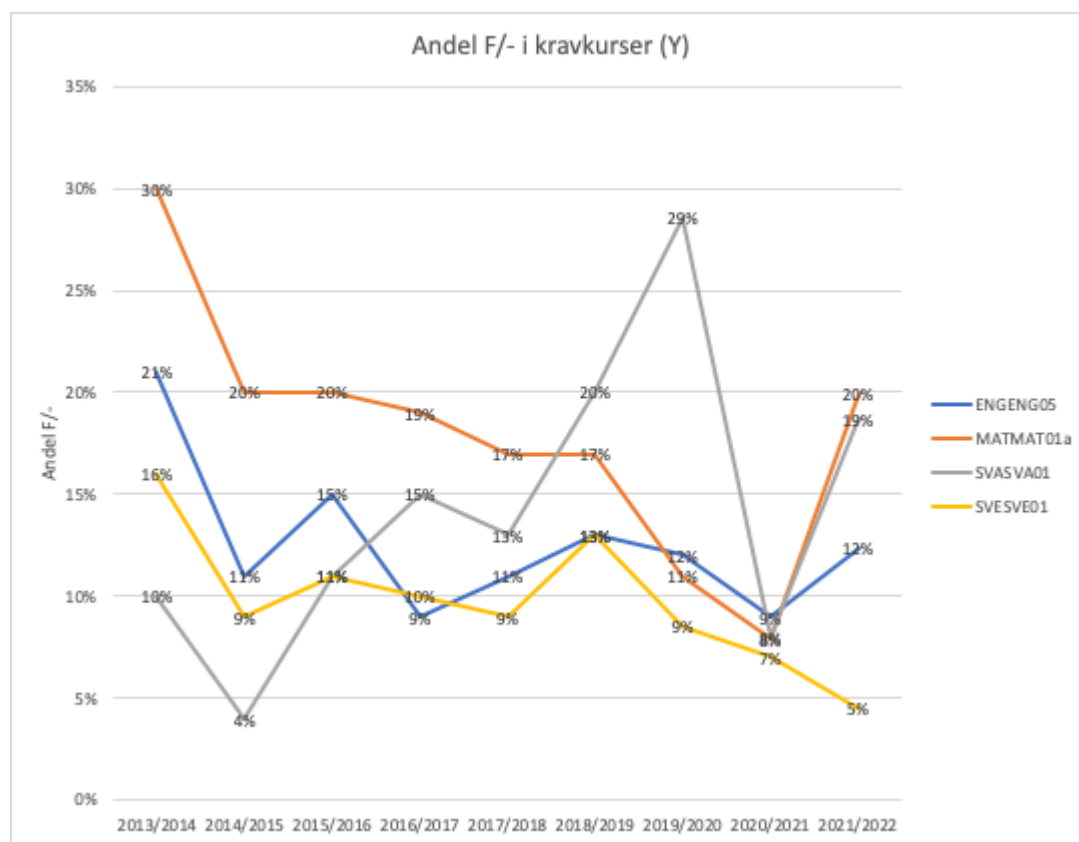
Kohort 1 H	Årskurs 2		Årskurs 3		Differens antal elever
Resultat åk 1	Antal F/-	GBP	Antal F/-	GBP	Åk 3 - åk 1
0 F/- (N=426)	0,4	14,8	0,5	14,2	-42
1 F/- (N=60)	2,1	10,4	1,8	10,7	-11
2+ F/- (N=79)	2,8	8,3	3,4	8,3	-43

Yrkesprogram

Även för yrkesprogram ökade andelen elever som fick 1-3 F i årskurs 1. 66% med 0 F är den lägsta noteringen på sex läsår (tabell 8). Vi kan konstatera att förra årets goda resultat inte har hållit i sig och det förväntade trendbrottet har uteblivit. Det är av stor vikt att eleverna i gruppen med 1-3 F fångas upp tidigt i årskurs 2, annars finns risk för att en större andel missar examen och att genomströmningen försämras. När vi jämför hur mycket Uppbyggande medel förändras över tid så kan vi se att ökningen är störst för yrkesprogram, vilket talar för att dessa elever är i störst behov av stöd. För att kunna lyckas behöver den pedagogiska överlämningen från grundskolan förstärkas ytterligare och gymnasieskolans arbete med att anpassa undervisningen fortsätta utvecklas. Skolorna med störst andel yrkesprogram, Läringsgymnasiet och Rönnowska skolan, har båda undervisning som prioriterade utvecklingsområden. Utifrån resultaten i denna rapport kan man konstatera att prioriteringen bygger på en korrekt behovsanalys. Precis som tidigare kan vi konstatera att arbetet med att utveckla matematikundervisningen och den språkutvecklande undervisningen kommer att öka chansen för eleverna att få godkända betyg och högre (figur 7).

Tabell 8. Andel elever i årskurs 1 med antal F/- för yrkesprogram

Antal F	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22
0	61%	70%	61%	70%	72%	68%	74%	80%	66%
1-3	27%	24%	30%	24%	24%	25%	18%	14%	28%
4-6	8%	4%	6%	5%	4%	5%	5%	4%	4%
7-9	4%	2%	4%	1%	0%	1%	3%	2%	1%

Figur 7. Andel F/- i kravkurser årskurs 1 - yrkesprogram

Resultaten från kohortstudier för elever på yrkesprogram, där samma grupp jämförs över tid, som genomförts på kullarna som började årskurs 1 läsåret 2019/20 bekräftar vikten av att inte hamna efter i årskurs 1, och visar på liknande mönster över tid (tabell 9). De elever som har 0 F i årskurs 1 löper liten risk att få fler F under sina gymnasiestudier. Analyserna visar att de elever utan en kurs bakom sig i årskurs 1, i snitt har 0,3 respektive 0,8 F/- i årskurs 2 och 3, vilket är mycket likt resultatet för föregående läsår. I årets jämförelse kan vi konstatera att flera elever med 2 eller flera F i årskurs har en kraftigare ökning av antalet F redan i årskurs 2. Dessa elever löper mycket stor risk att missa yrkesexamen och har därmed sämre förutsättningar ett lyckat arbetsliv.

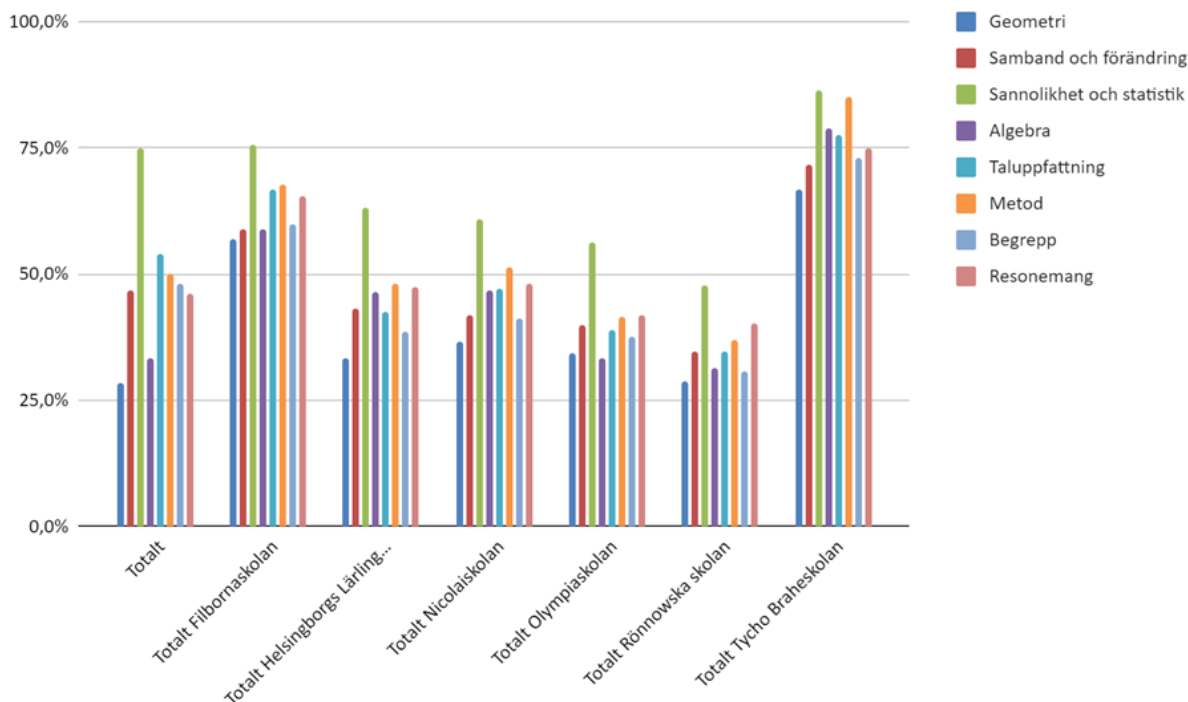
Resultaten förstärker den generella slutsatsen att tidiga insatser är det som måste prioriteras för de här eleverna. Vikten av ett gott arbete med överlämningar från grundskolan, och även introduktionsprogrammen, kan inte nog betonas.

Tabell 9. Elevernas progression i yrkesprogram från årskurs 1 till årskurs 3 som startade hösten 2019

Kohort 1	Årskurs 2		Årskurs 3		Differens antal elever i
Resultat åk 1	Antal F/-	GBP	Antal F/-	GBP	Åk 3 - åk 1
0 F/- (N=267)	0,3	13,1	0,8	12,1	-4
1 F/- (N=43)	0,9	10,7	1,2	10,8	-1
2+ F/- (N=71)	4,1	6,0	4,1	7,3	-47

Datainsamling - matematik (före detta *Matematikscreening*)

Höstterminen 2021 genomfördes för fjärde gången en datainsamling av elevernas kunskaper i matematik för elever på nationella program i årskurs 1. Datainsamlingen bygger på ett samarbete mellan lärare från grund- och gymnasieskola med ledning från förvaltningen. Syftet var att få ett jämförbart underlag mellan skolor som kunde synliggöra elevernas kunskaper när de börjat gymnasiet, för att på så sätt kunna använda materialet för att anpassa undervisningen. Det skulle också utgöra ett underlag för dialog mellan grund- och gymnasieskola angående matematikundervisningen mot bakgrund av att matematik är ett prioriterat ämne utifrån resultat. På så sätt kan det också bidra till likvärdigheten inom ämnet, mellan och inom skolor. Datainsamlingen genomförs digitalt och är självvärtande, utformad för att mäta mot kunskapskraven för betyget E för grundskolans årskurs 9. På så sätt frigörs också tid för lärarna att jobba mer med analys, då man tidigare genomfört egna screeningar/kartläggningar på skolorna.

Figur 8. Resultat i datainsamlingen i matematik uppdelat per område och förmåga på skolnivå.

Elevernas kunskapsnivå höstterminen 2021 skiljer sig inte från tidigare år. Figur 8 visar att det finns en tydlig skillnad mellan elevernas kunskapsnivå beroende på vilken skola de börjar på gymnasiet. Samtidigt indikerar figur 8 att oberoende av skola visar eleverna lägst resultat i geometri och högst resultat i sannolikhet och statistik.

Resultaten från datainsamlingen i förhållande till elevernas första matematikbetyg på gymnasiet visar en progression. Elever som presterar högt i datainsamlingen får högre betyg på gymnasiet än de som presterar lågt. Sambanden är tydligare för elever som läser Matematik 1c (NA och TE) än för elever som läser Matematik 1b (EK, ES, HU och SA) och Matematik 1a (samtliga yrkesprogram). Resultaten indikerar även att det finns elever som läser samma matematikkurs och som har förhållandevis samma ingångskunskaper det vill säga samma resultat på datainsamlingen men som sedan uppnår skilda resultat på gymnasiet.

iii. Introduktionsprogrammen

Närvaro och avhopp

Frånvaron är generellt mycket högre på introduktionsprogram än på nationella program.

Tabell 12 nedan visar hur den höga frånvaron på IM sett ut de senaste sex läsåren. Det finns som tidigare årliga variationer men frånvaron är fortsatt för hög på totalen. Det är tydligt att vi har svårt att motivera eleverna till studier. Vi kan dock se att insatsen med *Språkprojektet* på Olympiaskolan har haft en mycket positiv effekt på elevernas närvaro. Arbetet bygger i hög grad på motiverande och inkluderande insatser, och eleverna upplever skolan som ett alltmer positivt sammanhang. Verksamhetsområdet som helhet skulle gynnas av att ta del av Språkutvecklingsprojektets erfarenheter.

Introduktionsprogrammen fortsätter att vara en prioriterad målgrupp för samarbetet med närvaropedagogerna. Under kommande läsår kommer en satsning tillsammans med *Ungas möjligheter* att påverka elevernas motivation till studier ytterligare. Även Rönnowska skolans arbete med att knyta IM tydligare till yrkesutbildning och sömlös övergång till Vuxenutbildningen förväntas höja elevers skolfrånvaro.

Under läsåret 21/22 hoppade 95 elever av från introduktionsprogrammen motsvarande 15%, vilket var en ökning från tidigare år. Läsåret startade med 621 elever och avslutades med 526 elever.. De två delarna av IM som dominerar i elevantal är individuellt alternativ, 216 elever, och yrkesintroduktionen, 215 elever vid läsårsstart. En god genomströmning till nationella program är alltid den mest prioriterade målsättningen, men för flera av eleverna i dessa utbildningar så bör andra former av sysselsättning anses vara ett bra resultat. Mer om detta under genomströmning nedan.

Tabell 10. Andel elever med hög frånvaro (>15%) på skolornas introduktionsprogram

Läsår	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
Filbornaskolan	40%	51%	63%	70%	55%	69%
Nicolaiskolan	52%	64%	66%	71%	83%	60%
Olympiaskolan	56%	59%	46%	41%	40%	24%
Rönnowska skolan	50%	58%	45%	49%	59%	60%
Tycho Braheskolan	47%	74%	71%	63%	--	--

Ämnesresultat

Eleverna på IM saknar ofta något av grundskolans kärnämnen för sin behörighet, med undantag av eleverna på språkintröduktion som överlag saknar mycket mer. I tabell 11 nedan syns utvecklingen för grundskolans kärnämnen över tid. För både svenska och svenska som andraspråk har andelen F sjunkit, vilket är positivt. Under kommande läsår fokuseras arbetet med de individuella studieplanerna till det målsättande arbetet för att utbildningen ska bli mer anpassad till varje elevs behov och intresse, och andelen F förväntas sjunka även för engelska och matematik. Om motivationen i sin tur påverkas positivt så kommer närvaron att öka över tid.

Tabell 11. Andel F/- på introduktionsprogrammen i grundskolans kärnämnen

Andel F/-	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22
Matematik	49%	42%	32%	57%	51%	52%	46%	36%	45%
Engelska	36%	27%	21%	52%	59%	63%	49%	52%	56%
Svenska	47%	15%	18%	7%	44%	33%	35%	37%	18%
Svenska som andraspråk	35%	12%	37%	57%	52%	56%	53%	45%	38%

Genomströmning - mentors bedömning av den individuella studieplanen (ISP)

Målsättningen på introduktionsprogrammen (IM) varierar med de olika inriktningarna. Sysselsättning, i form av fortsatta studier eller arbete, är det slutliga målet, men vägen dit kan variera stort. Eftersom utbildningen är individuellt utformad har uppföljningen av de individuella studieplanerna gjort att vi valt att komplettera genomströmningen med mentors bedömning av måluppfyllelsen. När de individuella studieplanerna upprättas sätter eleven ett antal mål med sina studier. När planen följs upp och utvärderas kontrolleras i vilken grad eleven nått sina mål. Om samtliga individuella mål har uppnåtts blir elevens måluppfyllelse därmed 100%. Vi kan se att det finns ett fortsatt behov av arbeta med denna analys på programinriktat val (IMV) där måluppfyllelsen är 66% på samtliga skolor. Med tanke på att dessa elever endast saknar något enstaka betyg för att vara behöriga till yrkesprogram, så kan måluppfyllelsen vara högre. För övriga delar av IM varierar måluppfyllelsen mellan 57-72% och ännu mer när skolvisa siffror redovisas, vilket kräver fortsatt analys. Värt att nämna är den höga måluppfyllelsen på Olympiaskolans individuella alternativ (IMA) som är 82%.

Med stöd av en processledare med uppdrag att utveckla IM har vi under året gått vidare med att förbättra arbetet med huvudmannens utbildningsplan för introduktionsprogram, den pedagogiska överlämningen, gemensam mall för individuella studieplaner och mentorssamtal samt en mer djupgående analys av genomströmningen. Genom samarbete

med processledaren kan arbetslagen förbättra sin processkvalitet och kontinuerliga utvärdering ytterligare. Ytterligare ett komplement till genomströmning är ett nyckeltal (indikator) som vi valt att definiera som uppklarandegrad. Nyckeltalet förklaras enklast med att andel satta betyg som blir minst godkända (E) analyseras över tid. För samtliga IM-elever var denna siffra 64% under läsåret 21/22 (69% 20/21). Det man konstatera är att IM för elever med stora stödbehov har en högre uppklarandegrad, vilket är glädjande. Dock läser dessa elever ofta mot ett litet antal betyg vilket gör att ett godkänt betyg har större påverkan på statistiken. Ett område som bör utvecklas ytterligare är uppklarande grad på de programinriktade valen (IMV) eftersom dessa elever ofta enbart saknar något enstaka betyg för att bli behöriga till gymnasiets yrkesprogram. Värt att nämna är Filbornaskolas mycket goda måluppfyllelse på IM, med en uppklarandegrad på 95%.

c. Processkvalitet - undervisningens organisering och genomförande

i. Anpassningar och särskilt stöd

Flera skolor, inspirerade av Tycho Braheskolans *Tychometer* där kontinuerlig uppföljning av elevers prestationer kopplas till riktat stöd (extra anpassningar), har etablerat strategier för att följa upp elevers progression när den sker. Detta formativa arbete påverkar sedan hur resurser användas och hur undervisningen planeras och genomförs. Genom att agera ännu mer i tid kan åtgärdsprogram undvikas och främjande och förebyggande prioriteras. Vi ser att extra anpassningar blir alltmer förekommande i skolornas verksamhetsplaner. Under läsåret 2021/2022 genomfördes en kompetensutveckling i ledning och stimulans, extra anpassningar och särskilt stöd. Denna gemensamma teoribildning har förenklat för skolledarna på gymnasiet att leda lärares utveckling inom området till att extra anpassningar utformas mer löpande. Under kommande läsår kommer implementeringen att fortsätta och kvaliteten på de extra anpassningarna kommer att följas upp. Olympiaskolans verktygslåda med extra anpassningar är ett exempel på ett bra stöd till lärarna. En tanke kan vara att effektivisera arbetet med de pedagogiska kartläggningarna ytterligare vilket kan underlätta för lärare att hinna med.

ii. Elevernas ansvar och inflytande i undervisningen

Läroplansområdet har än så länge inte följts upp i Skoltempen utan underlag för analys hämtas från Skolinspektionens Skolenkät som genomfördes för årskurs 2-elever på gymnasiet i början av 2022. Av samtliga områden som följdes upp i enkäten var området *Inflytande* det som eleverna var minst nöjda med. På en tiogradig skala så blev index för området 5,8, vilket är något över rikssnittet på 5,6. Området består av två frågor, dels hur mycket eleverna kan påverka lektionsupplägget och dels hur mycket skolan lyssnar på de förslag som eleverna har. Det kan konstateras att skolorna behöver skapa möjligheter för elever till att bidra till verksamheten i både informella (det vardagliga lärandet) och formella (till exempel elevkår och systematiskt arbetsmiljöarbete) i högre utsträckning.

Flera av skolorna har med elevers delaktighet i sina prioriterade utvecklingsområden. Kommande läsår kommer läroplansområdet ingå i Skoltempen och det kommer att bli intressant att följa om de svar som årskurs 2-eleverna angav i Skolenkäten bekräftas när även årskurs 1- och 3-elever svarar.

iii. Utbildningsval - arbete och samhällsliv

Inom ramen för den moderna arbetslivsorienteringen bedriver gymnasieskolorna ett aktivt arbete med samverkan med omvärlden, främst tillsammans med det omgivande näringslivet samt högskolor/universitet. Vi kan konstatera att studie- och yrkesvägledningen innehåller mängder av aktiviteter som både SYV och lärare genomför. Det som skulle kunna utvecklas är systematiken för att få större delaktighet och effekt av insatserna. Vi arbetar med flera olika college-modeller för yrkesprogrammen och Teknikprogrammet och vi utbildar ett stort antal vuxenstuderanden inom yrkesutbildningar. Samarbetet mellan studie- och yrkesvägledare och lärare på högskoleförberedande program behöver utvecklas framöver. Vi ser samma behov för studie- och yrkesvägledningen på introduktionsprogrammen, inte minst eftersom de individuella behoven varierar i hög grad och att utbildningen för flera elever kräver kreativa och individualiserade lösningar. Förvaltningens SYV-strateg träffar gymnasiets studie- och yrkesvägledare i regelbundna nätverk för att stödja professionsutvecklingen för att höja processkvaliteten inom läroplansområdet. Konkret kommer detta arbete att under läsåret 2022/2023 kompletteras med en processledarutbildning för vägledare samt en kartläggning av rektors förväntningar på processen studie- och yrkesvägledning.

iv. Likvärdig bedömning

Under läsåret 2021/2022 processades reviderade ämnesplaner för engelska, matematik samt moderna språk. Under denna process vittnade lärarna om ett stort behov och intresse av ett fortsatt utbyte, i synnerhet kring bedömningsfrågor. Denna inifrånmotivation känns angelägen att svara an mot. Samtidigt har analys av gymnasiets resultat, med avseende på betyg, nationella prov, frånvaro, datainsamling i matematik samt uppbyggande medel pekat på tydliga brister i likvärdigheten. Skillnaden i kursbetyg och provbetyg är oförklarligt stor, som ett exempel. När skolors resultat jämförs kan liknande omotiverade skillnader upptäckas. Denna dataanalys har än så länge bara skrapat på ytan, men vid varje fördjupning tenderar problemet att bli mer tydligt framträdande. När styrdokumentet dessutom ändras, både med avseende på ämnesplaner och på ämnesbetyg, så läget för en mer omfattande satsning gynnsam. Därav har hela verksamhetsområdet beslutat att genomföra en likvärdighetsprocess med start vårterminen 2023. I denna process kommer samtliga lärare att ingå, med syftet att uppnå mer likvärdig bedömning. Satsningen leds av gymnasiets samtliga skollädares och förstelärare som kommer att agera samtalsledare för det stora antalet tvärgrupper som lärarna kommer att organiseras i. Satsningen görs i samarbete med Pedagogiskt center.

GYMNASIESÄRSKOLA

1. Sammanfattande analys

En övergripande målsättning med särskoleverksamheten är att stärka lärandeuppdraget där eleverna utmanas kunskapsmässigt utifrån sina egna nivåer. Utvecklingsarbetet har precis som föregående läsår hämmats kraftigt av Coronapandemin. Bra skolverksamhet tillsammans med god vägledning är viktiga faktorer för att lyckas med uppdraget.

Gymnasiesärskolan tillgodoser många utbildningsvägar för elever i Helsingborg och i kranskommunerna, där eleverna är nöjda och når godkända resultat. Vi kan se ett ökat intresse för

För Filbornaskolan har målen analyserats och skolan kan konstatera att måluppfyllelsen av dem varierar. För arbetet med hållbarhet kommer skolan fortsätta arbetet och dessutom involvera fler delar av skolans verksamhet. När det gäller insatser kring kommunikation så siktar skolan på att digitalisera lärandet ytterligare och stärka kommunikationen med TAKK (tecken som alternativ och kompletterande kommunikation). Här kan det vara bra för huvudmannen att se över stödet från Pedagogiskt center när det gäller verksamhetens behov av kompetensutveckling inom TAKK. Målet med friskvård och hälsa kommer att utökas mot att profilera Filbornaskolans gymnasiesärskola särskilt mot friskvård och hälsa där alla elever ska beredas möjlighet till motionsaktiviteter. Skolan har genom erfarenhetsutbyte planer på att komplettera gymnasiesärskolan med idrottsinriktning. Slutligen, så ser gymnasiesärskolan, precis som för gymnasiet på skolan, att närvarofrämjande arbete behöver prioriteras framöver. Då det saknas möjligheter till konsekvenser för elever som uteblir från skolan, så bör skolan framledes satsa på att medvetandegöra skolan som viktig och därmed höja elevers motivation att komma till skolan.

Nicolaiskolan har fokuserat på tre områden delaktighet, trygghet och trivsel samt närvaro. För målet kring delaktighet har skolan fokuserat på lektionsstruktur för att eleverna ska känna igen sig när lektionen startar och slutar. Kombinerat med att diskutera projektarbeten i personalgruppen och grupparbeten med eleverna så förväntar sig skolan att öka delaktigheten ytterligare. För att eleverna ska känna sig trygga arbetar skolan både med den fysiska lärmiljön och att personal stöttar i situationer som kan göra eleverna otrygga. Genom samtal med eleverna kan skolan konstatera att den upplevda tryggheten har ökat. Elevernas spontana rörelser på skolan har också ökat. Den ökade tryggheten antas också vara det huvudsakliga skälet till att närvaron på skolan ökat markant.

2. Prioriterade utvecklingsområden 2022/2023

Lokaler och dimensionering

Målgruppen för gymnasiesärskolan ökar kommande läsår i en större omfattning än tidigare och såväl utbud som dimensionering behöver ses över. I denna diskussion tas lokalanpassningar samt kriterier för urval om antalet sökanden överstiger antalet platser med. Det är viktigt med kontinuerlig diskussion inom våra regionala samverkansområden för att fördela ansvaret för ett allsidigt utbud i regionen. Underlag för att utreda dessa frågor kommer att presenteras i början av läsåret. Målsättningar med utredningen är att kunna öka storleken på Nicolaiskolans gymnasiesärskola samt att skapa hållbara lösningar för de program som idag har störst antal sökanden bland de kommande eleverna.

Den sammanfattande analysen pekar på att Filbornaskolans prioriterade mål fortsätter att vara:

- Kommunikation
 - Förstärka och tydliggöra kommunikation, både i undervisningen och som en del av elevernas sociala förmåga
- Friskvård och hälsa
 - Eleverna ska förstå hur fysisk aktivitet påverkar den mentala hälsan
 - Närvaron ska öka både på fysiska aktiviteter och på skolan som helhet
 - Synliggöra samband mellan förmågor och kunskapsmål, där elevers självmedvetenhet kring den egna hälsan ökar
- Hållbarhet
 - Ökad källsortering och minskad pappersförbrukning. Här ser gymnasiesärskolan att hela skolan bör involveras.

Precis som Nicolaiskolan tidigare år konstaterat ser Filbornaskolan ett behov att utveckla det arbetsplatsförlagda lärandet (APL). Här bör delar inom staden samverka för att bereda plats för dessa elever. Ett gott exempel är Nicolaiskolans samarbete med Fritid Helsingborg som underlättat arbetet med APL.

Nicolaiskolan kommer framöver att fortsätta arbeta med delaktigheten och vill initiera ett samarbete kring likvärdigheten tillsammans med andra gymnasiesärskolor. Skolan kommer att fokusera på att etablera ett nytt nationellt program, Handel, administration och varuhantering, på gymnasiesärskolan. Parallellt med det ses strukturen över som helhet.

3. Strukturkvalitet - förutsättningar för verksamheten

Redovisningen som följer avser de elever som går på Filbornaskolan och Nicolaiskolan. Vi kan se att ökningen fortsätter och behovet av att lokal anpassas och utökas efterhand, för att möta den ökande efterfrågan (Tabell 1). Vi ser positivt på att ta ett stort ansvar för det

allsidiga utbudet i regionen, men kan se att det skulle gynna eleverna med ett mer gemensamt ansvarstagande i kommunerna i samverkansområdet. En del av eleverna på Filbornaskolan kommer att under kommande läsår ha vissa yrkesmoment på Rönnowska skolan samt Tryckeriet eftersom vi inte har plats i köket på Filbornaskolan. Översyn pågår för utreda kapacitetsökning på de kommunala gymnasieskolorna i takt med elevgruppen blir större och att intresset för restaurangprogrammet är fortsatt stort.

Tabell 1. Antal elever i gymnasiesärskolan över tid

12/13	13/14	14/15	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22
125	125	108	96	102	101	102	129	133	143

4. Individkvalitet - nationella mål

Trygghet och trivsel

Nicolaiskolans elever upplever att de trivs och att de har en naturlig plats att vara på i skolan. Dessutom är de mer bekväma att befinna sig i de gemensamma ytorna. Elever som går på gymnasiesärskolan har bra programytor där de kan bedriva sina studier.

Frånvaro och avhopp

För den höga frånvaron ser vi ett liknande mönster på de två olika skolorna, där närvaron varierar årligen (tabell 3). Nicolaiskolans närvaro under 2021/2022 visar glädjande på en rejäl förbättring. Skolans satsningar på trygghetsskapande åtgärder verkar haft effekt. Det bör poängteras att Nicolaiskolans gymnasiesärskola är en liten verksamhet med få elever. En elevs närvaro får därmed stort genomslag i statistiken. Genom ett utökat fokus på hälsofrämjande skola och fysisk aktivitet så förväntas närvaron öka igen även för Filbornaskolan. Även fortsättningsvis arbetar både skolorna aktivt med att främja närvaron och nu när pandemin är över förväntas närvaron öka igen. Vi har under läsåret sett att totalt åtta elever har hoppat av från gymnasiesärskolan. Denna siffra bör analyseras och diskuteras framöver.

Tabell 2. Andel elever med hög frånvaro (>15%) på gymnasiesärskolan

	16/17	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22
Filbornaskolan	16%	32%	37%	36%	48%	43%
Nicolaiskolan	50%	50%	24%	63%	56%	28%

Kunskaper

Alla elever har nått godkänt i alla ämnen. Eleverna på nationellt program läser i hög utsträckning estetiska kurser. Samtidigt kan det konstateras att eleverna i mer teoretiska

ämnena har svårt att nå högre betygssteg än G/E. Måluppfyllelsen följs upp och får betecknas som god. Betydelsen av betyg i framtiden är rätt liten vilket innebär att betyg mer kan användas för att premiera goda prestationer i stunden och att elevers motivation kan påverkas positivt. Det finns dock skäl att även framöver diskutera bedömningens likvärdighet både inom och mellan skolor.

5. Processkvalitet - undervisningens organisering och genomförande

Anpassningar och särskilt stöd

Anpassningar efter elever kommer mer naturligt i gymnasiesärskolan men åtgärdsprogram upprättas på skolorna efter behov. För att bäst kunna möta elevernas behov sker avstämningar med avlämnande grundskola, och elevernas individuella utvecklingsplaner skickas med som utgångspunkt för fortsatta anpassningar. Skolorna bedömer att denna avstämning fungerar väl. Delar av den estetiska undervisningen sker gemensamt och fungerar bra.

Arbetsformer/arbetssätt

Eleverna är överlag nöjda med sin skolsituation, även om det förekommer frånvaro, konflikter och incidenter. Under 21/22 hade Filbornaskolan 37 (56 stycken förra läsåret) Stella-anmälningar (tidigare LISA) av olika händelsetyper, medan Nicolaiskolan hade 3 stycken (0 stycken förra läsåret). När det gäller arbetsron så kan vi alltså se att en i en växande verksamhet så ökar tendenserna kring oro. Det finns en god beredskap bland skolornas personal för dessa spontana incidenter, men det finns en del situationer som kan vara svåra att förutse.

Det finns ambitioner för det kollegiala lärandet inom gymnasiesärskolan, främst genom samarbetet kring likvärdig bedömning. Denna del blir intressant att följa under kommande läsår. Nicolaiskolan har tidigare sett i sin analys att lärplattformen itslearning har spelat en stor roll för målsättningar kring likvärdig skola och även Filbornaskolan resonerar kring att digitalisera pedagogiken genom att använda Google Classroom i högre utsträckning.

Arbetsplatsförlagt lärande

Alla elever har en praktikplats där yrkeslärarna ansvarar för anskaffningen, och samarbetet med elevernas handledare på praktikplatsen. Det finns också en god struktur för den praktik som genomförs i fjärde året som en förberedelse för livet efter skolan. För Nicolaiskolan har detta varit ett prioriterat utvecklingsområde där samarbete med Fritid Helsingborg haft positiv effekt.

Elevernas ansvar och inflytande

Filbornaskolan arbetar med pedagogiska råd där elevernas synpunkter på verksamheten ges utrymme och tas tillvara i utvecklingen av verksamheten. På Nicolaiskolan är eleverna genom dialog delaktiga i utformningen av flera kurser och det är särskilt synliggjort för grupparbeten och de val av teman som skolan möjliggör.

Skolan och omvärlden

För studie- och yrkesvägledningen har en årsklocka upprättats för att lättare kunna följa strukturen och veta vilka moment som behöver planeras och genomföras för att kunna guida eleverna vidare till sin framtida etablering. Gymnasiesärskolan samverkar med omvärlden i många olika former, till exempel APL, daglig verksamhet och mycket studiebesök och utflykter. De fyra åren gör också att det finns utrymme för att planera in ganska många lustfyllda moment såsom studiebesök och friluftsdagar. En centralt anställd studie- och yrkesvägledare ansvarar för röda tråden för elever inom sarskolan. Övergångar mellan grundsärskolan och gymnasiesärskolan fungerar tillfredsställande samt även från gymnasiesärskolan till framtida etablering, inte minst i samarbetet med Arbetsförmedlingen. Eftersom elevgrupperna inom Gymnasiesärskolan långsamt blir större så ökar betydelsen av samarbete med andra aktörer. Det finns ett upparbetat samarbete inom Familjen Helsingborg som ger utrymme för gemensamma diskussioner, främst kring likvärdigheten. Samarbetet med antagningen samt arbetsförmedlingen fungerar väl och elever får stort stöd inför det fortsatta vuxenlivet. Samarbetet inom skol- och fritidsförvaltningen samt mellan stadens förvaltningar kan förstärkas, i synnerhet när det gäller arbetsplatsförlagt lärande.

Bedömning och betyg

Denna del berörs även ovan. Lärplattformen har anpassats till elevgruppen och ger nu större möjlighet till systematisk analys av de aktiviteter som genomförs. Bedömning har varit ett fokus för skolornas gemensamma kompetensutvecklingsdagar. Gymnasiesärskolan i Helsingborg har fördjupat sin resa från omsorg till kunskapsuppdrag, vilket stöds av de förändringar i arbetssätt som diskuteras ovan.